

Lees ook:

Kirsten Dorrestijn

De rode eekhoorn

Illustraties:
Marleen Wienk

Een boek met
een pluizig staartje

Nur 210 / FINo42601

Bisac JNF003160

© Uitgeverij Kluitman Alkmaar B.V.

© MMXXVI Auteur: Kirsten Dorrestijn

© MMXXVI Illustrator: Marleen Wienk

Vormgeving omslag en binnenwerk: Jelle F. Post

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook. Geen enkel deel van dit boek mag worden gebruikt voor het trainen van kunstmatige intelligentie.

kluitman.nl

kirstendorrestijn.nl

marleenwienk.com

BIJ KONINKLIJKE BESCHIKKING
HOFLEVERANCIER

kluitman

Inhoud

Een indrukwekkend beestje	8
1 De eekhoorn	10
2 Het leven van een eekhoorn	22
3 Gevaren en vijanden	34
4 Eekhoorns in alle soorten en maten	46
5 Familie eekhoorn	58
6 Naar de eekhoornopvang	66
7 Wat kun jij doen?	78
8 Knutselen en bakken	86
Quiz	94
Dankwoord en fotocredits	100
Bronnen	101

Een indrukwekkend beestje

Word jij ook altijd zo blij als je een eekhoorn ziet? De rode eekhoorn is een feest voor het oog. Hij steelt de show met zijn prachtige kastanjebruine vacht en grote, borstelige pluimstaart, rent met gemak over dunne takjes, schiet razendsnel door een boomkroon en springt op grote hoogte van boom naar boom. Bijna geen enkel ander dier weet dit zo handig en soepel te doen als de eekhoorn. Zijn staart gebruikt hij om zijn evenwicht te houden. Soms rennen eekhoorns elkaar achterna door bomen, over de smalste takjes, alsof ze tikkertje spelen.

Eekhoorns hebben pluimpjes aan hun oren, grote ogen en lange tenen met scherpe nageltjes. Hun witte buik steekt fel af tegen hun roodoranje vacht. Ze zijn overdag actief, waardoor je best veel kans maakt er zelf een te zien.

In mijn vaders tuin

Mijn vader ziet geregeld eekhoorns in zijn tuin. Bijna elke ochtend rond half negen verschijnt er een eekhoorn die zich door de bomen en struiken naar het vogelvoederbakje beweegt. De eekhoorn pakt zaadjes uit het bakje en eet die zittend op een tak met zijn twee voorpootjes op. Vaak ziet mijn vader de eekhoorn ook helemaal uitgestrekt met zijn pootje vanaf een boomtak hangen om zaadjes uit het bakje dat eronder hangt te pikken.

Laatst kon ik vanuit de woonkamer door de verrekijker een eekhoorn bekijken. Hij hing inderdaad weer aan zijn achterpootjes en staart naar beneden om te eten. Net als een acrobaat aan de trapeze. Zijn prachtige witte buik was goed te zien. Maar oeps, plotseling viel hij! Een paar tellen later verscheen hij weer in de boom, om terug te keren naar het bakje. Ik zag ook hoe hij knoppen van takjes at. Knoppen zijn jonge blaadjes die nog helemaal opgerold in een puntje aan een tak zitten.

Er bestaan op de wereld wel 260 verschillende soorten eekhoorns, maar in Nederland leeft oorspronkelijk alleen de rode eekhoorn in het wild. Ik denk dat we daar blij mee mogen zijn. Met zijn roodbruine vacht is de rode eekhoorn een elegante verschijning. Wat mij betreft de mooiste van allemaal!

De grote, pluizige pluimstaart is wel de blikvanger van het diertje. Denk je eens in dat de eekhoorn een dunne staart zoals een rat zou hebben, zou hij dan nog net zo mooi en knuffelbaar zijn?

Behalve een indrukwekkende staart heeft de eekhoorn ook nog:

- **Elegante, klimgrage pootjes**
- **Grote, zwarte kraalogen**
- **Parmantige oorpluimpjes**
- **Een glanzende, rode vacht**
- **Een wit buikje**

En hij maakt sierlijke sprongen. Eigenlijk is alles mooi aan de eekhoorn! En het is ook nog eens een heel lief beestje.

Voor dit boek sprak ik eekhoornexperts, mensen van de eekhoornbescherming en eekhoornopvang en verschillende eekhoornliefhebbers. Zij vertellen wat je zelf kunt doen voor eekhoorns en geven tips om ze naar je tuin te lokken.

Laten we goed voor onze eekhoorns zorgen, want het zijn geweldige beesten!

1 De eekhoorn

Eekhoorns komen bijna over de hele wereld voor. Er bestaan maar liefst 260 soorten. In Nederland en België zie je vooral de rode eekhoorn (ook wel 'gewone eekhoorn' of 'Europese rode eekhoorn' genoemd), maar je hebt ook grijze eekhoorns, Siberische grondeekhoorns, reuzeneekhoorns en zelfs vliegende eekhoorns. De rode eekhoorn komt voor in Europa, Rusland en Mongolië.

Geschat wordt dat er in Nederland 30.000 tot 100.000 eekhoorns leven. Sinds 1996 gingen de aantallen hard achteruit, op een gegeven moment was nog maar de helft van de eekhoorns over. Gelukkig hebben ze zich behoorlijk weten te herstellen, tot 85 procent van het aantal uit 1996.

Eekhoorns worden soms geplaagd door ziektes en vallen plotseling dood uit de bomen. Ook bij sneeuw sterven er veel eekhoorns. Dat komt dan door voedselgebrek. In jaren dat er veel eikels en beukennotjes te vinden zijn, komen er weer meer eekhoorns bij.

0258
**GOED-
GEKEURD**

De eekhoorn

Paspoort

Naam:

Rode eekhoorn of gewone eekhoorn.

Latijnse naam:

Sciurus vulgaris. Dit betekent 'gewone schaduwstaart'. 's Zomers gaat de eekhoorn vaak zo zitten dat hij in de schaduw van zijn eigen staart zit.

Uiterlijk:

Roodoranje tot kastanjebruine vacht, witte buik, grote pluimstaart.

Klasse:

Zoogdier.

Orde:

Net als bevers, hamsters en muizen is de eekhoorn een knaagdier.

Lengte:

45 cm van neus tot staartpunt (waarvan de staart ongeveer 17 centimeter). Mannetjes en vrouwtjes zijn even groot.

Gewicht:

250 tot 410 gram.

Leeftijd:

Maximaal 7 jaar. Meestal niet ouder dan 5 jaar.

Woonplaats:

In een nest in een boom.

Zwemdiploma:

B. (Kan dus goed zwemmen!)

Snelheid:

Maximaal 20 kilometer per uur. (Dat is ongeveer zo snel als wanneer je flink doortrapt op een gewone fiets.)

Sprongbereik:

Tot 6 meter ver.

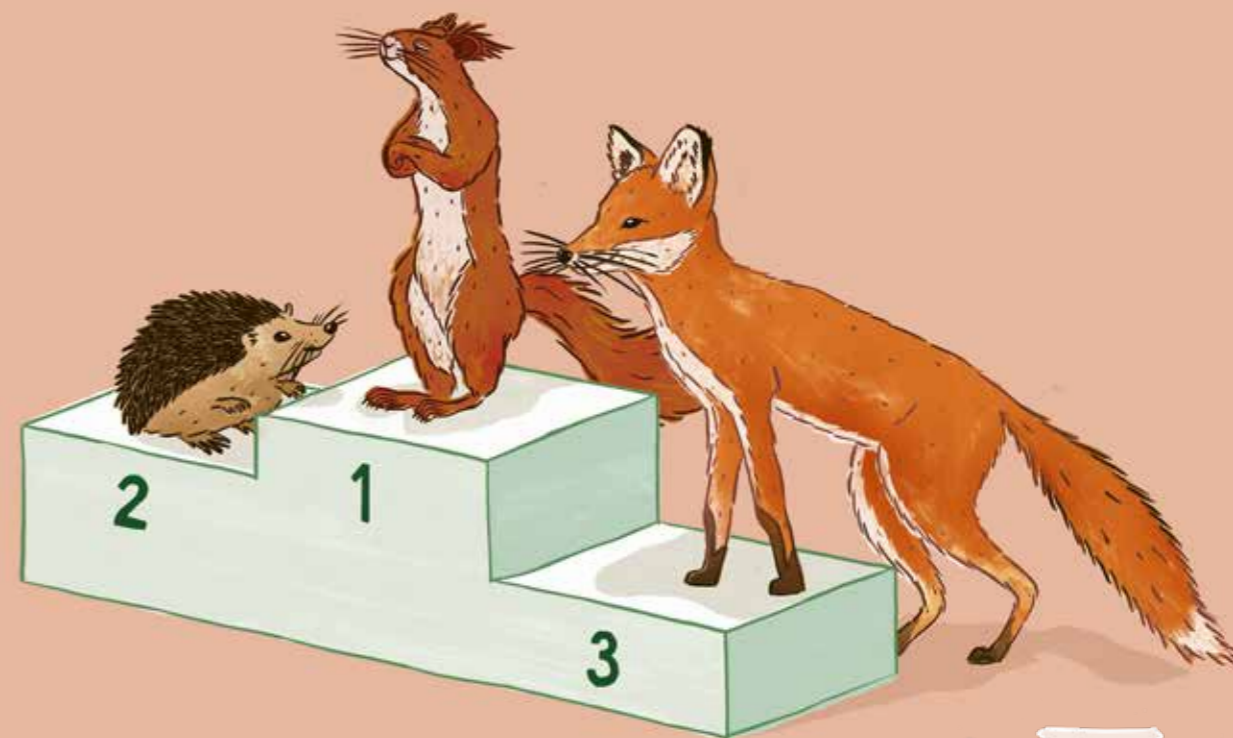
Winterslaap:

Nee, wel winterrust.

Popiejopie

De eekhoorn maakt de wereld een stukje mooier. Uit een verkiezing van de Zoogdiervereniging blijkt dat de eekhoorn zelfs het populairste zoogdier van Nederland is, gevolgd door de egel en de vos. Eekhoorns hebben een hoog knuffelgehalte: mensen willen graag met ze knuffelen. Helaas is het niet wederzijds: eekhoorns houden er niet van om aangehaald te worden.

Acrobaat

Vaak wordt een eekhoorn een 'acrobaat' genoemd: hij balanceert net als een acrobaat op grote hoogte over smalle takjes, springt vanaf daar naar een ander dun takje en hangt soms aan een of twee pootjes aan de 'trapeze'.

Wist je dat?

Een eekhoorn die naar beneden komt klauteren vanaf een boomstam, doet dat altijd met zijn kop vooruit.

De eekhoorn

Oren

Een eekhoorn kan goed horen. Ter bescherming tegen de kou krijgt hij in de winter mooie oorpluimpjes. In de zomer verdwijnen die weer. Als een eekhoorn boos is, vouwt hij zijn oren naar achteren.

Neus

Hij heeft een uitstekende neus, waarmee hij 's winters zijn voedselvoorraden weet op te sporen. Hij kan zelfs ruiken of een nootje verrot is terwijl het nog in de schil zit.

Snorharen

De snorharen zijn 5 tot 6 centimeter lang.

Bekje

De eekhoorn kan knabbelen als de beste! Met zijn grote, scherpe voortanden kraakt hij de harde bast van noten. Een hazelnoot weet hij perfect in tweeën te splijten. Dit komt doordat de twee helften van zijn onderkaak los van elkaar kunnen bewegen. Ook kan hij er botjes mee kraken, bijvoorbeeld van een jong vogeltje. Zijn tandjes blijven zijn hele leven doorgroeien met zo'n 3 centimeter per jaar. Hij moet ze dus blijven slijpen.

Voorpootjes

Eekhoorns hebben lange tenen met scherpe nageltjes waarmee ze gemakkelijk tegen bomen op kunnen klimmen. Aan zijn voorpootjes zitten vier 'vingers' en één stompje. Als hij voedsel vast heeft, zijn het net handjes. De voorpoten zijn een stuk korter dan de achterpoten. Eekhoorns gebruiken hun scherpe nagels ook om zich tegen roofdieren te verdedigen.

Ogen

Zijn grote ogen geven de eekhoorn goed zicht. Zo ziet hij al van een afstand waar hij zijn pootjes moet zetten om goed neer te komen op een tak. De eekhoorn ziet ook kleuren.

Vacht

De vacht van een rode eekhoorn is rood, oranje, kastanje- of donkerbruin. Zijn wintervacht is donkerder en grijzer dan zijn zomervacht, waarschijnlijk om minder op te vallen. Zijn buik is wit. Oudere eekhoorns krijgen een doffere vacht.

Staart

De staart van de eekhoorn is niet alleen prachtig om te zien, hij is ook heel belangrijk. Hij gebruikt hem om te springen, sturen en bewegen, te communiceren en nog veel meer. Op de pagina hierna lees je er meer over.

Achterpootjes

De achterpoten zijn heel krachtig: daarmee zet hij zich af om te springen. De achterpootjes tellen vijf tenen. Een eekhoorn kan zijn pootjes makkelijk uitdraaien om rond een boomstam te bewegen.

Multifunctionele staart

Die prachtige pluimstaart is er niet alleen maar om mee te pronken. De eekhoorn kan er van alles mee.

- In de zon zitten vindt de eekhoorn niet fijn, dus 's zomers gebruikt hij zijn staart als parasol.
- Als het regent, gebruikt hij hem als paraplu.
- Bij het rennen over een dunne tak gebruikt hij hem om in evenwicht te blijven, net als een koorddanser in het circus doet met een paraplu.
- De staart werkt als rem tijdens het springen en als parachute bij het zweven in de lucht.
- De eekhoorn gebruikt zijn staart als roer: wanneer hij een grote sprong van tak naar tak maakt, gebruikt hij hem om zijn richting bij te sturen en te remmen.
- Als een eekhoorn zich niet lekker voelt, krult hij zijn staart boven zich om zichzelf te beschermen.
- Bij kou gebruikt hij hem als dekentje.
- Een eekhoorn kan zijn pluimstaart opzetten om te communiceren met soortgenoten of andere dieren.

Taal van de staart

Een eekhoornstaart is niet alleen handig in gebruik, eekhoorns 'praten' er ook mee met andere eekhoorns. Zo betekent een opgezette staart tegen de rug dat de eekhoorn zin heeft om te spelen. Ermee zwaaien en golvende bewegingen maken, betekent dat de eekhoorn zich bedreigd voelt. Dan legt hij ook zijn oortjes naar achteren, stamp met zijn voorpoten en knarst met zijn tanden. Dit doet een mannetjeseekhoorn bijvoorbeeld als een ander mannetje zijn leefgebied betreedt. Hij rent hem achterna om hem te verjagen.

Wist je dat?

Eekhoorns kunnen - net als mensen - rechts- of linkshandig zijn. Linkshandige eekhoorns houden een dennenappel in hun rechterpootje en gebruiken links om hem te draaien.

Vleugels

Bij het springen van tak naar tak spreidt een eekhoorn zijn voor- en achterpootjes wijd uit, waardoor het losse vel strak wordt getrokken. Het lijkt dan wel alsof hij vleugels heeft.

Er bestaan ook echte vliegende eekhoorns, dat zijn verre familieleden van de rode eekhoorn. Deze eekhoorns worden haast helemaal vierkant tijdens het springen! Zo zeilen ze van boom naar boom.

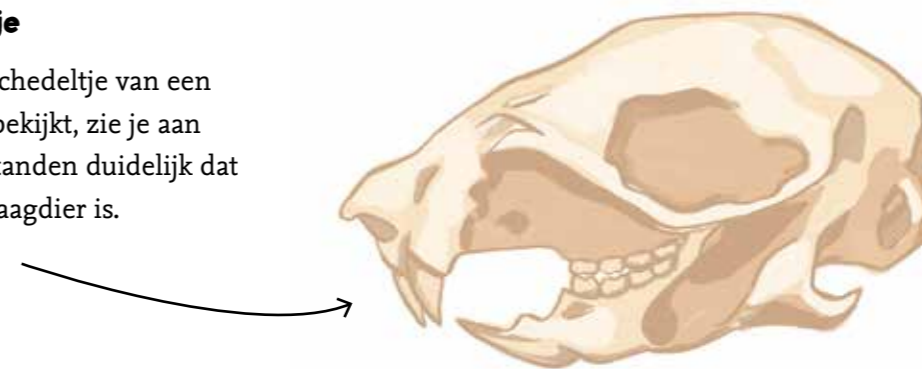
Verharen

Een eekhoorn verliest twee keer per jaar zijn vacht. In het voorjaar begint het verharen bij zijn kop en eindigt het bij zijn staartbasis. In het najaar gebeurt dit andersom. Zijn pluimstaart en oorpluimen verliest hij eens per jaar. De haartjes van de staart groeien daarna opnieuw aan.

Schedeltje

Als je het schedeltje van een eekhoorn bekijkt, zie je aan zijn knaagtanden duidelijk dat het een knaagdier is.

Geluidjes

De eekhoorn kan verschillende geluidjes maken. Bij opwinding maakt hij een hoog, scherp geluid dat klinkt als 'tjuk-stuk-tjuk' (bijna schreeuwend), bij alarm klinkt het als 'chroe-roe-roe'. Als er een indringer te dichtbij komt, kan de eekhoorn daarbij stampen. Bij het begroeten van een bekende soortgenoot zegt hij 'moek-moek-moek'. De jongen kunnen een fluitende toon maken als ze de moeder aan horen komen en honger hebben. Eekhoorns kunnen ook pruttelen, kakelen, grommen en jammeren.

Dagboek van Pluimstaart

14 november

Het is koud en guur de laatste dagen. Het regent en waait. Ik blijf zo veel mogelijk in mijn warme nest. Daar krul ik mijn staart om me heen en sukkel weg. Maar soms krijg ik opeens zo'n trek. Dan besluit ik naar de eerste de beste wintervoorraad te rennen. Als een haas race ik door de boomkronen. Bij de derde eik in het oosten daal ik af naar beneden, om bij de zesde struik links mijn voorraad op te snuffelen. Met mijn pootjes veeg ik wat bladeren opzij en krabbel ik de aarde weg. Daar liggen ze: vijf eikels en een paar beukenootjes. Met een eikel in mijn bek ga ik terug, om hem in mijn nest rustig op te peuzelen.